

Prædiken til 13. søndag efter trinitatis

Luk. 10, 23-37

Der findes fortællinger med en sådan kraft og klarhed, at de, én gang udtalt, har haft en virkning og impuls, som var med til at forandre verden.

Sådan er det med lignelsen om den barmhjertige samaritaner. Denne ene fortælling har haft stor virkning, som ide og impuls.

Måske har vi hørt lignelsen så tit, og måske betragter vi den som så velkendt, at dens enestående betydning bliver underbetonet. Anledningen til denne store fortælling var et spørgsmål fra en lovkyndig, som gerne ville leve rigtigt: "Hvem er så min næste"?

I stedet for at give et teoretisk svar, som skelnede og afgrænsede, hvem der kunne regnes for ens næste, og navnlig hvem ikke, gav Jesus sin tilhører et fortællende svar.

Fortællingen ruller ud, hvad der skete en dag på vejen, for en tilfældig mand på vej fra Jerusalem til Jeriko.

Det kunne have været en af Jesu tilhørere selv. Det kunne have været en af os. Det er let at sætte sig i den overfaldne mands sted. Det samme kunne ske på storbyens gader, i S-toget, i en baggård.

Fortællingen lægger op til identifikation. Det er let at spejle sig i lignelsens personer: i den overfaldne mand, i præsten og levitten,

som så ham og gik forbi – og måske lige så let at spejle sig i den fremmede, der viste barmhjertighed og gjorde det rigtige.

"Gå du hen og gør ligeså". Det er afslutningsordene. Ordene puffer tilhøreren afsted, ud i hverdagen, ud for at "gå hen og gøre ligeså".

Slutreplikken er som en lovens pil, der skydes i ryggen på enhver tilhører.

Og fra den dag, hvor lignelsen lød første gang, har den haft denne mærkelige kraft og impuls i sig. Ikke til at komme udenom, fordi barmhjertighed her bliver til et ideal for etisk handling. I historiens løb fik lignelsen som sagt en betydelig virkningshistorie. Barmhjertighedstanken blev idehistorisk set det etiske ideal i den kristne del af verden.

I middelalderen blev barmhjertighedstanken igangsættende for klostrenes sygepleje og omsorg for de fattige. Langt op i en senere tid blev barmhjertighedstanken det bærende ideal for sygepleje, social omsorg og praktisk handling over for de svageste i samfundet. Tanken blev en indirekte impuls for social lovgivning i de moderne velfærdssamfund.

Pligten til at tage sig af den nødlidende, den oversete, den svageste part er grundlæggende

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 290. 116. årgang
August 2015
ISSN 0901-2214

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

de eller har indtil nu været det.

Barmhjertighedstanken som ideal er nemlig ikke nogen selvfølge. Der findes kulturer, som ikke har en sådan tanke som bærende ideal. Også i vores samfund kommer idealet om barmhjertighed under pres. Der skal værnes om denne barmhjertighedstanke.

Tilbage til fortællingen. Den handler om en vej.

”En mand var på vej fra Jerusalem ned til Jeriko og faldt i hænderne på røvere”. Det foregår alt sammen på vejen.

Vejen er der, hvor alting sker. Vores veje er der, hvor noget sker, og alt kan ske. Hvert eneste menneskes liv kan betragtes som en vej, der tilbagelægges, og hvis længde ingen kender på forhånd. Vejen er dermed et livs-symbol. Ethvert menneske befinder sig på en vej. Sammen med andre og alene. Intet menneske kan gå vejen for en anden. Enhver må selv vælge sin vej.

”Vejen” er således både en geografisk vej og en symbolsk vej.

Det betyder, at selv om man går hen ad den samme vej, kan man gå hver sin vej. Vi kan gå ad den samme vej og dog gå hver sin vej. Vi kan se uden at se – høre uden at lytte.

Der var mindst fem personer på vejen fra Jerusalem til Jeriko den dag: manden på rejse, røverne, præsten, levitten og samaritaneren.

Én og samme vej kan blive: vandringsvej – lovløshedens vej - ligegyldighedens vej – eller barmhjertighedens vej. Om vejen kvalificeres som det ene eller det andet, afhænger af, hvorledes vi vandrer på vejen.

I dansk sammenhæng udfoldes dette af Søren Kierkegaard, som adskillige steder i sit

forfatterskab skriver om lignelsen om samaritaneren. Vi kan gå ad den samme vej – og dog gå hver sin vej.

Og ”næsten” er det let nok at blive. Du behøver ikke at lede længe. Du bliver en andens næste ved at se ham og erkende din pligt. Begrebet ”min næste” vendes om i lignelsen med spørgsmålet ”Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder”?

Søren Kierkegaard betoner et andet sted, at det at øve barmhjertighed ikke ensidigt handler om den riges store muligheder for at hjælpe den fattige.

Barmhjertig kan enhver være, uanset ydre midler. I den henseende, altså i pligten til at vise barmhjertighed, har den rige intet fortrin og den fattige ingen undskyldning. Barmhjertighed kan enhver udøve, selv den fattigste. Barmhjertigheden afhænger ikke af, hvor mange midler og hjælpemidler man har.

For tænk hvis nu den barmhjertige samaritaner ikke havde haft olie og vin med, og ikke havde haft et æsel og heller ikke to denarer til kroværten, kunne han så ikke have vist barmhjertighed?

Jo, barmhjertig kunne han være ved at samle den overfaldne op, ved at tage sig af ham, som det nu var muligt, ved at søge hjælp på den måde, der fandtes.

Barmhjertig kan ethvert menneske være, så sandt det betyder at have et hjerte i barmen. Barmhjertighed afhænger af hvorledes der handles. Og så til slut. Med Jesus var det sådan, at for ham hang ord og handling sammen. Uløseligt som to sider af samme mønt. Han sagde om sig selv: Jeg er vejen og sand-

heden og livet. Ikke blot var Jesus vejen. Han gik ad vejen, barmhjertighedens vej. Jesus satte spor på sin vej, på barmhjertighedens vej, som står der endnu, og kalder på os.

Amen.

Ingrid Lisby Schmidt

Treenighedskirken, Esbjerg

Salmer:

747, 299, 27, 348, 164, 356